

تشدید هم می‌کند. با افزایش عرضه آب همیشه مصرف هم افزایش می‌یابد. بنابراین، اگر استان سمنان معضل کم‌آبی دارد، تنها راهکار، سازگاری با این کم‌آبی و مدیریت منابع آبی درون حوضه‌ای است نه دست‌اندازی به منابع آبی حوضه‌های مجاور و نابود کردن آن‌ها.

انتقال آب بین حوضه‌ای در اسناد بالادستی کشور فقط برای شرب مجاز دانسته شده ولی در تمام طرح‌های انتقال آب بین حوضه‌ای که با مقصد سمنان تعریف شده هدف اصلی گسترش صنعت و کشاورزی است.

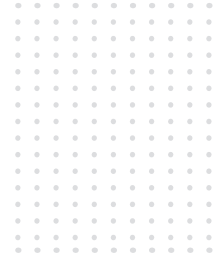
کل استان سمنان جمعیتی بالغ بر ۷۰۰ هزار نفر دارد. نیاز آب شرب این جمعیت ۷۰۰ هزار نفری در کل سال بر مبنای استانداردهای موجود کمتر از ۴۵ میلیون مترمکعب است. حجم آب‌هایی که قرار است از حوضه‌ها

و استان‌های مجاور به این استان منتقل شود بالغ بر چند صد میلیون مترمکعب می‌شود؛ یعنی ده‌ها برابر کل حجم آب شرب مورد نیاز استان سمنان. این مسئله نشان می‌دهد که هدف نهایی توسعه صنعت و کشاورزی و افزایش قیمت اراضی این استان است و آب شرب صرفاً

یک بهانه است. این هدف حتی از زبان برخی هم به کرات مطرح شده است. برای مثال، حمید چیت‌چیان، وزیر نیروی وقت در یک نشست خبری گفته بود: «استان سمنان، استانی است که ظرفیت‌های توسعه‌ای مناسبی دارد؛ اما به‌طور روشن محدودیت منابع آبی عامل

محدودکننده توسعه این استان است.» وی با بیان اینکه بسیاری از سرمایه‌گذاران در صنایع مختلف تمایل دارند تا در این استان سرمایه‌گذاری کنند، اضافه کرده بود: «امروز آب گلوگاه توسعه این استان است و باید به‌صورت جدی درباره آن چاره‌اندیشی شود.» وزیر نیرو در آن

زمان و بعد از این اظهارات، با اشاره به اینکه انتقال آب از سرشاخه‌های دریای خزر را راهکارهای تأمین آب در این استان محسوب می‌شود، عنوان کرده بود: «انتقال سالانه ۳۰ میلیون مترمکعب آب از حوضه آبریز تالار -

**انتقال آب
بین حوضه‌ای در
اسناد بالادستی
کشور فقط برای
شرب مجاز دانسته
شده ولی در تمام
طرح‌های انتقال آب
بین حوضه‌ای که با
مقصد سمنان تعریف
شده هدف اصلی
گسترش صنعت و
کشاورزی است.
کل استان سمنان
جمعیتی بالغ بر
۷۰۰ هزار نفر دارد.
نیاز آب شرب این
جمعیت ۷۰۰ هزار
نفری در کل سال بر
مبنای استانداردهای
موجود کمتر از ۴۵
میلیون مترمکعب
است**

کسیلیان به استان سمنان تخصیص داده شده است که برای مصرف آب شرب این استان این میزان آب انتقال می‌یابد. افزایش ۱۰۰ هزار هکتاری باغات پسته و تولید یک‌سوم غله کشور در سمنان به شرط انتقال آب بین حوضه‌ای از مصادیق آن است.»

▼ فینسک، تاراج‌گر آبی

ساخت سد فینسک دست کم ۱۰ درصد از حجم آب ورودی به سد شهید رجایی را کاهش می‌دهد. این ۱۰ درصد قنایه محیط زیست و مردمی است که در پایین‌دست سد، صدها سال بر مبنای این آب زندگی و اقتصاد خود را تنظیم کرده‌اند. بیش از شش هزار هکتار زمین کشاورزی در ۲۲ روستا وابستگی مطلق به این آب دارند و با حذف آن علاوه بر آسیب به سفره‌های آب زیرزمینی و جنگل‌های منطقه، زندگی و معیشت مردم دچار آسیب‌های جدی می‌شود. در محل ساخت این سد دست کم ۴۰ هکتار از جنگل‌های هیرکانی منطقه از بین می‌رود و البته در مسیر ۶۰ کیلومتری خط لوله انتقال آب هم حجم زیادی از پوشش گیاهی منطقه از بین خواهد رفت. هم ساختگاه سد و هم مسیر لوله‌گذاری برای خط انتقال آب از دریاچه سد به شهر سمنان در داخل منطقه حفاظت‌شده پرور قرار دارند و گونه‌ای گیاهی و حیات وحش ارزشمندی در مسیر خط لوله شناسایی شده که با اجرای این طرح آسیب خواهند دید.

▼ تجربه خودمان چه می‌گوید؟

تجربه انتقال آب در ایران نشان می‌دهد که برای حل مشکل کمبود آب و همچنین توسعه صنعتی در کشور باید به سمت جدا کردن مسیر رشد اقتصادی از مصرف منابع آب حرکت کنیم تا به این ترتیب، تقاضا برای منابع کاسته شود. در واقع، نوع و مدل استفاده‌ای که از آب می‌شود، افراد جامعه و به‌خصوص جامعه هدف را دچار

این سوگیری شناختی می‌کند که همچنان وفور منابع آب وجود دارد و این منابع به‌وفور در دسترس آنها باقی خواهد ماند؛ به همین دلیل هم تقاضای این افراد هرگز کاسته نمی‌شود. در واقع راهکارهایی مانند انتقال آب، هدف را به ابزار تقلیل می‌دهند؛ زیرا در موقعیتی که منابع آبی محدود است، باید اولویت‌ها بازنگری شوند. وزارت نیرو وظیفه داشت با سیاست‌های خود مانع از افزایش تقاضای آب شود؛ اما حالا می‌بینیم که این وزارتخانه در ادوار متفاوت مدیریت تقاضا را به کلی فراموش کرده و مدام دست به مدیریت در قسمت عرضه می‌زند. در واقع اگر امنیت غذایی برای کشور در اولویت است، تأمین معیشت و تولید ثروت، دیگر نباید در اولویت مصرف آب قرار گیرد. به طور کلی، انتقال آب بین حوضه‌ای مسئله امکان‌پذیری نیست؛ زیرا منابع آبی، آن هم در شرایط فعلی، باعث می‌شود که مبدأ و مقصد، هر دو دچار مشکلات زیادی شوند. در حال حاضر نیز بنا بر شاهد رسمی گزارش‌های وزارت نیرو، منابع آبی به‌حدی تحت فشار قرار گرفته‌اند که نمی‌توان مساحت زمین‌های کشاورزی را دوباره افزایش داد.

از سوی دیگر، آبی که در اختیار کشاورزان و صنایع قرار می‌گیرد، به‌شدت ارزان است و نازل بودن قیمت آب نیز عامل دیگری برای افزایش میزان تقاضا در این حوزه است. در واقع بنا بر یک منطق اقتصادی-سیاسی، اگر امنیت غذایی به امنیت کشاورزی تقلیل داده می‌شود، در ادبیات اقتصادی و در حوزه اقتصاد آب، درحالی‌که منابع آب محدود است، سیاستگذار باید در اولویت‌های مصرف آب بازنگری انجام دهد. این بازنگری یعنی اینکه اگر امنیت غذایی برای کشور در اولویت است، تأمین معیشت و تولید ثروت دیگر نباید در اولویت مصرف آب قرار گیرد.

بیش از دو دهه است که کارشناسان محیط‌زیست، هشدارهایی مبنی بر به صدا درآمدن زنگ خطر بحران آب در کشور را داده‌اند. دشت‌های کشور نیز با فرونشست و تاراج آبی روبه‌رو شده‌اند که مصداق محرز آن استان اصفهان است. این استان در حالی نتیجه عینی یک مدل غیراصولی از مدیریت آبی است که تبعات اجتماعی، اقتصادی و صنعتی این روش در این استان تجربه شده و فرونشست نیز به کابوس بزرگ شهروندان تبدیل شده است. با این حال، سیاستگذار به این مقوله‌ها بی‌توجه یا کم‌توجه است. دولت‌های مختلف در سال‌های اخیر، سعی کرده‌اند مشکل کمبود آب در استان‌های مرکزی و شرقی را با انتقال آب رفع کنند و مقامات رسمی کشور در چند سال اخیر بارها وعده‌هایی مبنی بر حل مشکل کمبود آب در برخی از استان‌های مرکزی را داده‌اند. هیچ‌یک از این مقامات اما نگفتند که قرار است آب را از کدام حوضه آبریز تأمین کنند.

▼ مرکز پژوهش‌های مجلس هم مخالف است

همچنین بازوهای پژوهشی نظام حکمرانی ایران برای اتصال آب خزر به خلیج فارس، تبعاتی در حوزه‌های حمل‌ونقل، اقتصادی، اجتماعی، زیست‌محیطی، ژئوپلیتیکی و منابع آب طرح کرده‌اند. یک گزارش که از سوی مرکز پژوهش‌های مجلس منتشر شده، تبعات انتقال آب خزر به فلات مرکزی و اتصال این دریا به خلیج فارس را بررسی کرده است؛ طرحی که گرچه با هدف گسترش حمل‌ونقل دریایی در کشور کلید زده شده است؛ اما ایهامات زیادی پیش‌روی طرح قرار دارد. برای نمونه، این گزارش تأکید دارد که تأمین آب کنال خزر-خلیج‌فارس از محل آب‌های سرزمینی و شیرین‌سازی آب دریا بسیار چالشی و محل تردید است و سیاست‌گذار نباید با انتقال آب یک استان دیگر به بخشی از مصرف‌کنندگان این سیگنال را دهد که آب همیشه و همواره در دسترس است. چراکه فرمول ساده عرضه و تقاضا در اقتصاد نشان می‌دهد تا زمانی که عرضه آن هم به شکل ارزان‌قیمت ادامه داشته باشد، مصرف‌کننده همچنان تقاضای بیشتری می‌کند و هیچ پایانی بر عطش مصرف او وجود ندارد. این در حالی است که کشور از نظر آبی در وضعیت مناسبی قرار ندارد. حوضه‌های آبی کشور، همگی دچار کاهش موجودی شده‌اند و استان‌هایی مانند اصفهان، کارشان از کم‌آبی به مهاجرت و فرونشست زمین رسیده است.

آب انجام می‌شود. این مشکل سیاستگذار است که براساس ظرفیت منطقه برنامه‌ریزی نکرده و اساس توسعه صنعتی و صنایع آبربر را در مناطق خشک بنا نهاده است. برنامه‌ریزی صنعتی باید مطابق با سند آمایشی انجام می‌پذیرفت که ما این برنامه‌ریزی را نداشته‌ایم. اشکال در اینجاست که قانون‌گذار آن‌چنان که باید حساس نبوده و سعی نکرده است مشکلات را از راه‌های دیگر حل کند. اکنون زمان استفاده از آب خاکستری در کشور است. در اینجا باید با تأکید بر آترناتیوهای سیاستگذار برای حل مشکل کم‌آبی در استان‌های مرکزی و شرقی توضیح داد که کشور باید متوجه باشد که وقت استفاده از آب خاکستری است. ما باید ابتدا با بازگردانی آب و استفاده مجدد از آب تصفیه‌شده، اقدام کنیم و پس از آن به راه‌حل‌های محیط‌زیستی دیگر بپردازیم.

انتصاب صدیقه خزایی به عنوان معاون وزیر نفت

وزیر نفت در دولت چهاردهم، در حکمی صدیقه خزایی را به‌عنوان سرپرست معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی وزارت نفت منصوب کرد. در متن حکم خزایی، نوشته شده: سرکار خانم صدیقه خزایی با عنایت به تعهد، تجارب و سوابق ارزشمند سرکار عالی به‌موجب این حکم به‌عنوان سرپرست معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی وزارت نفت منصوب می‌شوید. از درگاه خداوند متعال برای سرکار عالی توفیق روزافزون در انجام وظایف محوله را مسئلت دارم. همچنین در چند روز گذشته از سوی وزیر نفت، فرخ علیخانی مدیر نظارت بر تولید در شرکت ملی نفت ایران، پیمان ایمانی، مدیرعامل شرکت نفت مناطق مرکزی ایران، رامین حاتمی، مدیر برنامه‌ریزی تلفیقی شرکت ملی نفت ایران، توج دهقانی، مدیرعامل شرکت نفت و گاز پارس و نصرالله زارعی به‌عنوان مدیرعامل شرکت مهندسی و توسعه نفت انتخاب شدند.

خرمی مشاور وزیر صمت شد

وزیر صنعت، معدن و تجارت در حکمی قاسم خرمی را به‌عنوان مشاور وزیر و رئیس مرکز رسانه و ارتباطات این وزارتخانه منصوب شد. خرمی که دارای دکترای علوم سیاسی در گرایش مسائل ایران از دانشگاه تربیت مدرس است، روزنامه‌نگاری، پژوهشگری مسائل صنعتی، مدیرمسئولی مجله کارخانه‌دار و سردبیری پیشین روزنامه‌های همبستگی و قانون را در سوابق کاری خود دارد. انتخاب بجا و شایسته خرمی به‌عنوان مشاور وزیر و رئیس مرکز رسانه و ارتباطات صمت، نشان از درایت، لیاقت و توانمندی ایشان دارد. تعهد و کارآمدی ایشان نویدبخش روزهای درخشان و پیشرفت چشمگیر در این سازمان است و با توجه به تجربه‌های کاربردی ایشان در این زمینه شاهد توسعه در این بخش خواهیم بود.

اختصاص ۴۷۰۰ میلیارد تومان اعتبار به آبرسانی روستایی

قرار است که از امروز آبرسانی به ۶۳۰۰ روستای دارای تنش یا فاقد تاسیسات آبرسانی و بهره‌مند شدن ۳/۵ میلیون نفر از آب شرب پایدار در این روستاها آغاز شود. به گزارش وزارت نیرو، هاشم امینی، مدیرعامل شرکت مهندسی آب و فاضلاب کشور از ارتقای وضعیت پایداری آبرسانی به روستاهای مواجه با تنش آبی در سه سال گذشته خبر داد و گفت: تعداد کل روستاهای دارای آب پایدار در کشور تاکنون به ۲۷ هزار روستا رسیده و جمعیت تحت پوشش خدمات آب به بیش از ۸۷ درصد جمعیت روستایی کشور افزایش یافته است. امینی با بیان اینکه در عین حال شبکه آب روستایی در معرض تغییراتی چون تنش آبی ناشی از خشکسالی، کاهش نزولات جوی و ناپایداری منابع تأمین آب و یا فرسودگی هستند، افزود: در این رابطه تاکنون ۲۵ هزار و ۵۰۰ روستا در کل کشور شناسایی شده‌اند. وی همچنین از ابلغ ۱۱ هزار و ۳۰۰ میلیارد تومان اعتبار استانی برای رفع محرومیت در حوزه‌های آب و راه روستایی و مسکن محرومان خبر داد.